



Regelink
Ecologie & Landschap

Mitigatieplan rugstreeppad en waterspitsmuis

Businesspark Osdorp, 2^e Fase

In het kader van de Wet natuurbescherming



Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	M. Wiltink
In opdracht van	SADC
Naam opdrachtgever	H. de Boer
Rapportnummer	RA18518-01
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	28 februari 2019
Aantal pagina's	25
Collegiale toets	J.A. Slagt
Wijze van citeren	M. Wiltink, 2019. Mitigatieplan rugstreeppad en waterspitsmuis .Businesspark Osdorp, 2e Fase. In het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport RA18518-01, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.



Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Gerrit Zegelaarstraat 1

6709 TA Wageningen

085-7737676

info@regelink.net

www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus



Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doel	4
2. Huidige situatie	5
2.1 Ligging plangebied	5
2.2 Aanwezige ecotopen	5
2.3 Beschermden soorten	6
3. Ingreep	7
3.1 Omschrijving ingreep	7
3.2 Planning ingreep	7
3.3 Overtreding verbodsbepalingen	8
3.4 Voorwaarden voor een ontheffing	9
4. Mitigerende maatregelen	13
4.1 Maatregelen ten gunste van rugstreeppad	13
4.2 Maatregelen ten gunste van waterspitsmuis	15
4.3 Overige maatregelen	17
5. Bronnen	18
5.1 Literatuur	18
5.2 Websites	18
Bijlage 1. Wet natuurbescherming	19
Bijlage 2. Slotenplan	24
Bijlage 3. Inrichting mitigerende maatregelen	25

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Tauw is door Regelink Ecologie & Landschap in 2017 een soortgericht onderzoek uitgevoerd in het plangebied in de Lutkemeerpolder, Amsterdam (Wiltink, 2018). Aanleiding van dit onderzoek is het voornemen van de initiatiefnemer, SADC (Schiphol Area Development Company) om in het plangebied de 2^e fase van het businesspark Osdorp te realiseren. Bij het genoemde onderzoek zijn exemplaren van rugstreepd (Epidalea calamita) en waterspitsmuis (Neomys fodiens) in het plangebied aangetroffen. In het plangebied is geschikt voortplantingswater voor de rugstreepd aangetroffen, dit voortplantingswater blijft behouden. Daarnaast is het plangebied deels geschikt als leefgebied voor de waterspitsmuis.

Rugstreepd en waterspitsmuis zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. In het kader van de zorgplicht (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming) en het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming moeten bij de geplande ingrepen voor de rugstreepd en de waterspitsmuis mitigerende maatregelen worden getroffen. Dat zijn maatregelen die erop gericht zijn negatieve effecten op deze diersoorten zoveel mogelijk te voorkomen dan wel te verzachten.

1.2 Doel

De voorliggende rapportage beschrijft de handelingen die moeten worden uitgevoerd om negatieve effecten op beschermde soorten zoveel mogelijk te voorkomen dan wel te verzachten. Het rapport beantwoordt de volgende vragen:

- In welke periode dient de ingreep te worden uitgevoerd om negatieve effecten op rugstreepd en waterspitsmuis zoveel mogelijk te voorkomen?
- Welke aanpassingen in de werkwijze tijdens de ingreep kunnen negatieve effecten op rugstreepd en waterspitsmuis zoveel mogelijk voorkomen?
- Welke voorwaarden moeten aan de ingreep gesteld worden om de functionaliteit van het leefgebied voor rugstreepd en waterspitsmuis te behouden?

Bij het opstellen van deze rapportage is uitgegaan van de definities zoals weergegeven op de website van Regelink Ecologie & Landschap¹.

¹ <http://www.regelink.net/kenniscentrum/definities-vleermuizenonderzoek/>

2. Huidige situatie

2.1 Ligging plangebied

Het plangebied is gelegen in de Lutkemeerpolder in Amsterdam (provincie Noord-Holland). In Figuur 1 is de begrenzing van het plangebied met rood aangegeven. Het plangebied betreft voornamelijk akkerland waarop kleinschalige biologische landbouw plaatsvindt. In het gebied zijn verschillende smalle en dichtbegroeide watergangen aanwezig. Deze watergangen stonden ten tijde van het onderzoek droog. Aan de zuid- en westzijde van het plangebied zijn twee bredere watergangen aanwezig. Deze watergangen hebben een steile oever, deze oevers zijn voorzien van begroeiingen met riet. Het deel van het plangebied ten zuiden van de Etnastraat is een ruig stuk land met gras en kruidachtige begroeiingen. Vlak na het broedseizoen in juli hebben hier maaiwerkzaamheden plaatsgevonden. De begroeiing werd hier sindsdien erg kort gehouden. In totaal heeft het plangebied een oppervlakte van bijna 15 hectare. In het noorden wordt het plangebied begrensd door andere landbouwpercelen. Ten oosten van het plangebied is bebouwing aanwezig waaronder enkele woonhuizen en schuren. Ten zuiden en westen van plangebied ligt het natuurgebied Lutkemeer.



Figuur 1. Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2019.

2.2 Aanwezige ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig:

- Droog, agrarisch grasland;
- Akkers;
- Smalle, ondiepe sloten (<2 meter breed, <1 meter diep);
- Brede, ondiepe sloten (>2 meter breed, <1 meter diep);
- Dunne wilgen (*Salix ssp.*) (diameter op borsthoogte < 25 cm).

2.3 Beschermde soorten

De resultaten van het soortgericht onderzoek zijn in detail beschreven in de rapportage RA18362-01 (Wiltink, 2018). In dit hoofdstuk worden de onderzoeksmethodes en de resultaten beknopt toegelicht.

2.3.1 Rugstreeppad

De inventarisaties naar rugstreeppad zijn uitgevoerd volgens de soorteninventarisatie-protocollen van het Netwerk Groene Bureaus. Het protocol schrijft voor dat in de periode van half april tot en met mei en in de periode van half juni tot begin augustus drie bezoeken uitgevoerd moeten worden. Tenminste een van de bezoeken dient plaats te vinden in de periode van half april tot en met mei. De bezoeken moeten 's nachts plaatsvinden vanaf een uur na zonsondergang en op relatief warme nachten, bij voorkeur na een regenbui. Tijdens de bezoeken wordt gelet op de kooractiviteit van rugstreeppad.

De inventarisaties voor rugstreeppad hebben plaatsgevonden op 31 mei, 29 juni en 3 augustus 2018. De bezoeken zijn uitgevoerd door W. Grootendorst en M. Wiltink, ecologen bij Regelink Ecologie & Landschap.

Tijdens de bezoeken zijn rugstreeppadden waargenomen in en rond het plangebied. De rugstreeppadden bevonden zich in de westelijke helft van het plangebied. Hier is een ondiepe poel met een zandige bodem. Ook zijn er rugstreeppadden gehoord in de watergang nabij deze poel. De sloten in het plangebied zijn niet geschikt als voortplantingswater, omdat deze zich niet in een pioniersstadium bevinden. In de sloten is veel riet aanwezig en de bodem is niet zanderig. Buiten het plangebied zijn rugstreeppadden waargenomen in het noordelijke gedeelte van het natuurgebied Lutkemeer. Ook deze locatie heeft deels een zandige bodem.

2.3.2 Waterspitsmuis

Om de aanwezigheid van waterspitsmuis te bepalen is er gebruik gemaakt van eDNA analyse (environmental DNA). In het veld zijn over twee transecten van 50 tot 100 m bodemsamples genomen en over twee transecten van 50 tot 100 m watersamples genomen. In het lab zijn deze samples geanalyseerd op de aanwezigheid van DNA van de waterspitsmuis. Uit de analyse bleek dat DNA van de waterspitsmuis aanwezig is in de samples. Dit betekent dat de waterspitsmuis in het plangebied aanwezig is. De protocollen en resultaten van dit onderzoek worden beschreven in de rapportage van Datura (van Bochove, 2018).

3. Ingreep

3.1 Omschrijving ingreep

Initiatiefnemer, SADC, is voornemens om in de Lutkemeerpolder in Amsterdam het bedrijventerrein Businesspark Osdorp verder te ontwikkelen. De realisatie van het bedrijventerrein in het plangebied behoort tot de tweede fase van project. Ingrenen die daartoe in het plangebied moeten plaatsvinden bestaan voornamelijk uit:

- Dempen watergangen;
- Realiseren nieuwe watergangen waarvan een aantal met natuurvriendelijke oever;
- Bouwrijp maken grond;
- Aanleggen infrastructuur;
- Realiseren bebouwing;
- Aanleg groen.

Een voorlopige inrichtingstekening van het slotenplan is opgenomen in Bijlage 2 (zie ook: Tauw, 2018).

3.2 Planning ingreep

In

Tabel 1 wordt een mogelijke planning voor de ingreep weergegeven. Een definitieve planning wanneer de werkzaamheden in de verschillende delen van het plangebied plaats gaan vinden is nog niet beschikbaar. Wanneer deze beschikbaar is dient een ecologisch werkprotocol opgesteld te worden.

De werkzaamheden op het terrein achter het dierenpension Pocahondas mogen in de winter al aanvangen. Op dit perceel worden grassen gekweekt voor de productie van hooi. De begroeiing is zeer dicht, hier worden geen overwinterende rugstreeppadden verwacht, omdat hier vergraafbare grond niet beschikbaar is.

Het aanleggen van de nieuwe watergangen staat gepland vanaf halverwege juni. Het dempen van de oude watergangen mag pas vanaf augustus gebeuren aan de hand van een aangepaste werkwijze. Wanneer dit eerder gebeurt is de kans aanwezig dat eiklonpen van groene kikkers in de te dempen sloten aanwezig zijn. In het kader van de zorgplicht kunnen de werkzaamheden pas in augustus beginnen wanneer de juveniele dieren mobiel genoeg zijn om zich tijdens de ingreep naar andere gebieden te verplaatsen. Het dempen van de sloten mag alleen in juni aanvangen, wanneer de sloten al droog staan. Omdat de werkzaamheden in het broedseizoen vallen, moet er op de aanwezigheid van broedvogels gecontroleerd worden.

Wanneer er vergraafbare grond beschikbaar komt op het bouwterrein moeten paddenschermen geplaatst, om te voorkomen dat rugstreeppadden zich in het gebied vestigen. Wanneer

werkzaamheden gepland zijn in het najaar van 2019 en de winter van 2019/2020 moet het gebied vrij zijn van overwinterende rugstreeppadden, daarom is het belangrijk dat de paddenschermen tijdig worden geplaatst en de dieren in het actieve seizoen van 2019 worden weggevangen.

In gebieden die vanaf mei 2020 verder worden ontwikkeld kan het paddenscherm na de winterrust van de rugstreeppad worden geplaatst.

Tabel 1. Planning van de werkzaamheden.

2019											2020		
	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt
Aanleggen nieuwe watergangen				x	x								
Dempen watergangen						x							
Plaatsen paddenschermen op bouwrijpe grond					x	x							
Wegvangen rugstreeppadden					x	x	x	x					
Werkzaamheden delen plangebied die vrij zijn gemaakt van rugstreeppad							x	x	x	x	x	x	x
2020											2021		
	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt
Plaatsen paddenschermen op bouwrijpe grond	x	x	x	x	x	x							
Wegvangen rugstreeppadden		x	x	x	x	x	x	x					
Werkzaamheden delen plangebied die vrij zijn gemaakt van rugstreeppad			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

3.3 Overtreding verbodsbepalingen

De rugstreeppad valt onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn van de Wet natuurbescherming. De waterspitsmuis valt onder het beschermingsregime andere soorten van de Wet natuurbescherming.

Met de beoogde werkzaamheden worden de onderstaande verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden of kunnen niet geheel voorkomen worden. Hiertoe dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Rugstreeppad

- Artikel 3.5, lid 1: Het is verboden om dieren opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.5, lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.
- Artikel 3.5, lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.

Omdat de rugstreeppad mogelijk ook weggevangen moet worden en elders moet worden uitgezet, kunnen ook de volgende verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden:

- Artikel 3.6, lid 2: Het is verboden dieren onder zich te hebben of te vervoeren.
- Artikel 3.34: Het is verboden dieren uit te zetten.

Waterspitsmuis

- Artikel 3.10, lid 1a: Het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.10, lid 1b: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

3.4 Voorwaarden voor een ontheffing

Conform artikel 3.3 lid 4 en artikel 3.8 lid 5 van de Wet natuurbescherming kan een ontheffing alleen worden verstrekt wanneer er is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden²:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing,
- de ingreep valt onder een belang,
- de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten.

3.4.1 Alternatievenafweging

De ontwikkeling van Business Park Amsterdam Osdorp fase 2, tevens één van de projecten 'Amsterdam Circulair, leren door te doen', is in lijn met de onlangs door de gemeente Amsterdam vastgestelde visie "Ruimte voor de Economie van Morgen". Vanwege de transformatie van binnenstedelijke bedrijventerreinen in Amsterdam, is het van belang om BPAO fase 2 te ontwikkelen voor bedrijven die van belang zijn voor de stad en die vanwege deze transformatie binnen Amsterdam moeten worden verplaatst. Op dit moment hebben zich al meerdere stadsverzorgende bedrijven gemeld bij de GEM Lutkemeer die graag zo snel mogelijk willen ontwikkelen op BPAO fase 2 en waarvoor geen geschikte kavel beschikbaar is op BPAO fase 1. BPAO fase 1 is daarnaast bijna volledig uitgegeven en om te kunnen voorzien in de vraag is het van belang dat er 2019 wordt gestart met het bouwrijp maken van BPAO fase 2, zodat de eerste kavels in 2020 kunnen worden uitgegeven.

² Zie de wettekst in <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-09-01#Hoofdstuk3>
Mitigatieplan rugstreeppad en waterspitsmuis
| Businesspark Osdorp, 2e Fase | RA18518-01

Alternatieve methodes en alternatieve plannings zijn overwogen. Met betrekking tot de aanwezige beschermde soorten is de in hoofdstuk 4 beschreven werkwijze gekozen. Deze werkwijze zorgt er voor dat de werkzaamheden zo min mogelijk effect hebben op de rugstreeppad en waterspitsmuis waardoor verstoring zo veel mogelijk wordt voorkomen of geheel wordt uitgesloten. De planning is afgestemd met de kwetsbare periodes van waterspitsmuis en rugstreeppad. Daarnaast wordt er rekening gehouden met het broedseizoen voor vogels.

3.4.2 Belangen

De Wet natuurbescherming hanteert een aantal belangen waar een ingreep onder kan vallen. De belangen voor soorten van de Habitatrichtlijn komen overeen met de belangen voor de andere soorten.

Geldende belangen voor zowel Habitatrichtlijn als andere soorten

- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Geldende belangen voor beschermingsregime andere soorten

- In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.

Onderbouwing belangen

Het is voor de gemeente Amsterdam belangrijk BPAO fase 2 te ontwikkelen om ruimte te bieden voor bedrijven die van belang zijn voor Amsterdam die als gevolg van de transformatie van de binnenstedelijke bedrijventerrein moeten verplaatsen. Het behoud van deze bedrijven binnen de gemeente is belangrijk voor de economie van Amsterdam.

3.4.3 Gunstige staat van instandhouding

Rugstreeppad

De rugstreeppad is een Rode lijst soort en is geclassificeerd als gevoelig. In het westen van Nederland komt de rugstreeppad echter zeer algemeen voor. In de gemeente Amsterdam komt de rugstreeppad op verschillende locaties voor, namelijk het Westelijk Havengebied, de Amstelscheg en de Osdorperscheg waartoe de Lutkemeerpolder behoort.

In Amsterdam zijn de kernpopulaties afgenomen in de laatste decennia. Dus hoewel de populaties in delen van west Nederland stabiel zijn is dit niet het geval in Amsterdam.

Er worden werkwijzen gekozen die er op gericht zijn buiten de kwetsbare perioden te werken. Ook worden er maatregelen genomen dat de rugstreeppad zich niet op het bouwterrein vestigt, waardoor voorkomen wordt dat de rugstreeppad als gevolg van de ingreep gedood wordt. Rugstreeppadden die zich op het bouwterrein weggevangen. Tenslotte wordt het beheer in het plangebied afgestemd op de rugstreeppad.

Met de te treffen maatregelen zal de staat van instandhouding van rugstreeppad niet verslechteren. Mogelijk komen de maatregelen de rugstreeppad zelfs ten goede omdat in de huidige situatie het beheer niet op de rugstreeppad is afgestemd. Het blijft voor de rugstreeppad mogelijk om op lange termijn in het plangebied te blijven voortbestaan.



Waterspitsmuis

De waterspitsmuis is een Rode lijst soort en is geclassificeerd als kwetsbaar. Het is moeilijk om een schatting van de populatiegroottes te maken omdat de waterspitsmuis lastig waar te nemen is. Om deze reden is het moeilijk om een inschatting te maken van de achteruitgang van deze soort. In de gemeente Amsterdam zijn maar weinig waarnemingen van deze soort gedaan. Het is bekend dat de soort al lange tijd in de omgeving van Amsterdam voorkomt, maar schattingen van populatie groottes en de staat van instandhouding kunnen niet bepaald worden.

Met de ingreep verdwijnt een watergang waar de waterspitsmuis een deel van het jaar voorkomt. Door het beheer (baggeren en maaien oever in augustus) is de watergang ongeschikt geworden voor waterspitsmuis. Dit beheer wordt al langere tijd toegepast. Het natuurgebied Lutkemeer aangrenzend aan het plangebied is een geschikter gebied voor de waterspitsmuis. Hier kan de waterspitsmuis gedurende het hele jaar aanwezig zijn.

Er zullen mitigerende maatregelen worden getroffen waardoor de waterspitsmuis in het plangebied kan blijven voortbestaan. Een deel van de nieuw te realiseren watergangen krijgen rijke natuurvriendelijke oevers en het beheer wordt afgestemd op de aanwezigheid van waterspitsmuis. Ook ontstaat er op deze manier een corridor tussen de watergangen rond de begraafplaats Westgaarde en natuurgebied Lutkemeer. Zo wordt het voor de waterspitsmuis mogelijk gedurende het hele jaar in het plangebied aanwezig te zijn. Dit komt de staat van instandhouding van de waterspitsmuis ten goede.

4. Mitigerende maatregelen

Negatieve effecten op de rugstreeppad en de waterspitsmuis kunnen ontstaan doordat bij de realisatie van het businesspark Osdorp leefgebied verloren kan gaan. Daarnaast kunnen de werkzaamheden een verstoring voor beide soorten opleveren. Deze effecten leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

In dit hoofdstuk is aangegeven welke maatregelen genomen dienen te worden om schade aan deze beschermde soorten zoveel mogelijk te voorkomen dan wel te beperken. Hierbij wordt het Kennisdocument voor rugstreeppad (BIJ12, 2017) gevolgd. Werken conform de eisen uit deze standaard geeft een grote mate van zekerheid dat de mitigerende maatregelen van voldoende kwaliteit zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming zoveel mogelijk te voorkomen. Voor waterspitsmuis is er geen kennisdocument, in dit geval is gebruik gemaakt van de website van de zoogdiervereniging en de soortbeschrijving van de gemeente Amsterdam.

4.1 Maatregelen ten gunste van rugstreeppad

De rugstreeppad is een pionierssoort en komt vooral voor op braakliggende terreinen. De rugstreeppad gebruikt als voortplantingshabitat kleine en ondiepe wateren, die vaak van tijdelijke aard zijn en waarbij vegetatie ontbreekt. De poel bij de ecologische boerderij is geschikt als voortplantingshabitat. Ook enkele watergangen buiten het plangebied in het natuurgebied Lutkemeerpolder zijn geschikt als voortplantingshabitat van de rugstreeppad. De sloten in het plangebied zijn minder geschikt, omdat ze een goed ontwikkelde vegetatie hebben. Het terrestrische habitat van de rugstreeppad bestaat uit watervrije en daardoor ook vorstvrije terreinen met vergraafbaar zand, akkers en moestuinen zijn om die reden ook geschikt als overwinterlocatie voor de rugstreeppad.

4.1.1 Alternatieve voortplantingsplaatsen

De paddenpoel van de ecologische boerderij blijft behouden en zal dus geschikt blijven als voortplantingshabitat. Om een locatie te realiseren waar de rugstreeppadden uitgezet kunnen worden kan een tweede paddenpoel worden aangelegd langs de Etnastraat (Bijlage 3). Deze poel moet in de actieve periode van de rugstreeppad gerealiseerd worden zodat de rugstreeppadden in het plangebied naar deze locaties trekken om zich onder andere voort te planten.

De poel voor de rugstreeppad moeten aan de hand van het Kennisdocument rugstreeppad als volgt ingericht worden:

- De poel mag een niet te groot oppervlakte hebben;
- De diepte van de poel mag maximaal 70 cm zijn;
- De poel mag niet beschaduwd worden;
- De oevers van de poel moeten geleidelijk aflopen;
- Er mag geen drijvende of ondergedoken vegetatie in de poel aanwezig zijn;

- Er mogen geen vissen in de poel aanwezig zijn;
- De grond rondom de poel moet bestaan uit vergraafbaar zand, zodat de rugstreeppad hier kan overwinteren. Er kunnen enkele ophogingen van zand worden gerealiseerd;
- De grond rondom de poel moet weinig of geen opgaande begroeiing hebben zodat het gebied kan opwarmen in de zon.

De poel kan bestaan uit een ondergrond van beton met daar overheen een laag zand.

Beheer poel voor de rugstreeppad

Beheerwerkzaamheden met betrekking tot de poelen moeten in de periode van oktober tot maart plaatsvinden. De werkzaamheden moeten plaatsvinden als de poelen begroeid raken of als de poelen te veel slib gaan bevatten. Dan moet er geschoond of gebaggerd worden.

Beheer gebied rondom de poel

De grond rondom de poelen moet kaal gehouden worden. Er moet altijd voldoende vergraafbaar zand aanwezig zijn om het gebied geschikt te houden voor rugstreeppad. Hoe vaak deze werkzaamheden plaats moeten vinden hangt af hoe snel het terrein dicht groeit.

4.1.2 Aangepaste werkwijze

Herinrichting slotenplan

De rugstreeppad wordt rond de paddenpoel verwacht. De moetstuin en de akkers zijn geschikt voor overwinterlocaties van de rugstreeppad omdat hier vergraafbaar zand aanwezig is.

Graafwerkzaamheden in dit gebied moeten worden uitgesteld tot na de winterrust en mogen plaatsvinden van april tot en met 15 oktober.

Op het land achter het dierenhotel Pocahondas is de vegetatie te dicht, hier wordt de rugstreeppad niet verwacht. Ook in de greppels worden geen rugstreeppadden verwacht, deze delen zijn namelijk niet vorstvrij in de winter.

Wanneer het blijkt dat rugstreeppadden in het gebied aanwezig zijn moet de deskundige deze wegvangen en uitzetten in een van de twee nieuwe poelen.

Voorkomen vestigen rugstreeppad op bouwterrein

Wanneer de grond bouwrijp wordt gemaakt bestaat de kans dat rugstreeppad zich in de actieve periode (van april tot en met oktober) zich op het bouwterrein gaat vestigen. In de periode van november tot en met februari zijn de padden in winterrust en bevinden zich op plekken met vergraafbaar zand. Deze plekken zijn in het plangebied enkel rond de poel van de ecologische boerderij aanwezig en niet op de akkers. Er kan worden aangenomen dat de rugstreeppadden van november tot en met februari niet in het gebied aanwezig zijn waar de eerste werkzaamheden plaats vinden.

Voor aanvang van de werkzaamheden moet een extra paddenpoel gerealiseerd worden en functioneel zijn. Om het werkterrein moet een amfibieënscherm worden geplaatst om te voorkomen dat de rugstreeppad zich op het bouwterrein vestigt. Wanneer er toch rugstreeppadden worden aangetroffen op het werkterrein moeten de werkzaamheden direct stilgelegd worden. Dan moeten de rugstreeppadden worden afgevangen en elders in de Lutkemeerpolder worden uitgezet buiten de



invloedsfeer van de ingreep. Wanneer de dichtheid van rugstreeppadden hoog blijkt te zijn moeten herpetoplaten en vangemmers worden gebruikt in het afgebakende gebied. De vangemmers moeten iedere 24 uur gecontroleerd worden op rugstreeppadden.

Het amfibieënscherm moet aan de volgende punten, als beschreven in het BIJ12 Kennisdocument voor rugstreeppad voldoen:

- Het scherm moet 50 cm hoog zijn;
- Het scherm moet minimaal 10 cm ingegraven zijn;
- Het scherm moet tijdens het actieve seizoen van de rugstreeppad wekelijks gecontroleerd worden op kieren of ingezakte stukken.
- De vegetatie binnen 50 cm aan weerszijde van het scherm moet kort gehouden worden om te voorkomen dat padden via overhangende vegetatie het werkterrein bereiken.

4.1.3 Periode

De werkzaamheden die invloed hebben op de functie van het plangebied voor de rugstreeppad dienen zoveel mogelijk plaats te vinden buiten de meest kwetsbare periode van de rugstreeppad. Het BIJ12 Kennisdocument vermeldt in welke periode de verschillende activiteiten plaats kunnen vinden, dit is ook weergegeven in Tabel 2. Op het landdeel worden voor aanvang van de werkzaamheden rugstreeppadden verwacht rondom de paddenpoel, in de moestuin en delen van de akker. Ook bestaat de kans dat de rugstreeppad zich op de bouwrijpe grond vestigt.

In de onderstaande tabel zijn de meest gunstige en ongunstige perioden voor het uitvoeren van de ingrepen weergegeven, rekening houdend met de kwetsbare perioden van de rugstreeppad.

Tabel 2 Werktabel voor de rugstreeppad.

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Werkzaamheden m.b.t. voortplantingswater												
Werkzaamheden m.b.t. landdeel waar rugstreeppad aanwezig is												
		werkzaamheden niet toegestaan										
		werkzaamheden mogelijk onder voorwaarden										
		werkzaamheden toegestaan										

4.2 Maatregelen ten gunste van waterspitsmuis

4.2.1 Alternatief leefgebied

De grote watergang in het plangebied is maar gedurende een korte periode geschikt voor de waterspitsmuis. In de lente en het begin van de zomer is de oeverbeplanting ruig en ook is er een goed ontwikkelde waterplantenvegetatie. Aan het eind van de zomer 2018 is de watergang ongeschikt als gevolg van bagger- en maaiwerkzaamheden.

In de nieuwe situatie wordt de watergang in het noordwesten van het plangebied aangepast. Deze watergang wordt verbreed. De watergang kan geschikt leefgebied voor de waterspitsmuis worden. Daarbij moet de watergang aan de volgende voorwaarden voldoen:

- De watergang moet een rijke oevervegetatie krijgen. Zo kunnen op de westelijke en zuidelijke oevers ecologische oevers worden gecreëerd (Bijlage 3);
- De watergang moet een goed ontwikkelde waterplantvegetatie krijgen;
- De waterkwaliteit in het plangebied mag niet verslechteren met de huidige situatie;
- Het beheer moet worden afgestemd op de aanwezigheid van de waterspitsmuis:
 - o Het maaien van de oevervegetatie mag plaatsvinden in oktober en november. Om de oever geschikt te houden moet er gefaseerd gemaaid worden. Zo kan het ene jaar 50% van de oever gemaaid worden en het andere jaar de andere 50%.
 - o Het baggeren of opschonen van de watergang mag in oktober en november. De bagger mag alleen op plaatsen langs de oever gedeponeerd worden op plekken waar de oever niet door waterspitsmuis wordt bewoond.
 - o Het maaien van waterplanten mag van oktober tot en met maart.
 - o Al de bovenstaande werkzaamheden moeten in een richting uitgevoerd worden.

4.2.2 Aangepaste werkwijze

De watergang in het plangebied is in de huidige staat niet geschikt voor de aanwezigheid van waterspitsmuis. Wanneer de oevervegetatie zich in het voorjaar van 2019 weer gaat ontwikkelen wordt het gebied weer geschikt voor de waterspitsmuis. Om te voorkomen dat de waterspitsmuis aanwezig is in de noordwestelijke en zuidwestelijke watergang, moet de oevervegetatie vanaf het voorjaar kort worden gehouden. De kans is dan klein dat de waterspitsmuis bij aanvang van de werkzaamheden in de watergang aanwezig is. Op deze manier kan de noordwestelijke watergang vergroot worden en kunnen de natuurvriendelijke oevers aangelegd worden zonder dat waterspitsmuis wordt verstoord of gedood.

Om zeker te zijn dat een mogelijk aanwezige waterspitsmuis weg kan komen tijdens de werkzaamheden moet er in één richting gewerkt worden. Zo is er de mogelijkheid om te kunnen vluchten.

4.2.3 Periode

De werkzaamheden die invloed hebben op de functie van het plangebied voor de waterspitsmuis dienen zoveel mogelijk plaats te vinden buiten de meest kwetsbare periode van de waterspitsmuis.

In Tabel 3 zijn de meest gunstige en ongunstige perioden voor het uitvoeren van de ingrepen weergegeven, rekening houdend met de kwetsbare perioden van de waterspitsmuis. Omdat de watergangen als gevolg van het beheer in 2018 ongeschikt zijn geworden voor de waterspitsmuis is de kans klein dat de waterspitsmuis aanwezig is. Vanaf het voorjaar, wanneer de vegetatie weer gaat groeien wordt het gebied geschikt. Het gebied moet in 2019 ongeschikt blijven zodat de

watergang verbreed kan worden en een natuurvriendelijke oever kan worden aangelegd. Vanaf het vroege voorjaar moet de vegetatie in en rond de watergangen kort gehouden worden.

Tabel 3. Werktabel voor de waterspitsmuis

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Werkzaamheden m.b.t. oevervegetatie												
Werkzaamheden m.b.t. schonen en baggeren watergang												
Werkzaamheden m.b.t. maaien watervegetatie												
		werkzaamheden niet toegestaan										
		werkzaamheden mogelijk onder voorwaarden										
		werkzaamheden toegestaan										

4.3 Overige maatregelen

- Tijdens de werkzaamheden moet het gebruik van kunstmatige verlichting beperkt worden tot de plaatsen waar verlichting ook daadwerkelijk nodig is. Uitstraling van de verlichting naar boven en naar watergangen moet zoveel mogelijk worden voorkomen. Op deze manier kunnen vleermuizen rondom het plangebied blijven foerageren.
- Er moet in de periode van 15 maart tot en met 15 augustus rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Broedende vogels zijn extra gevoelig voor verstoringen en worden door de Wet natuurbescherming beschermd. Het verstoren van broedende vogels is dan ook niet toegestaan. Er moet zoveel mogelijk buiten deze periode worden gewerkt. Wanneer het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken moet het werkterrein wekelijks gecontroleerd worden op het vestigen van broedvogels. Als deze in het plangebied worden aangetroffen moet het nest gemarkeerd worden. Werkzaamheden die een verstoring kunnen veroorzaken moeten worden uitgesteld of werkwijzen moeten worden aangepast.
- Voordat de ingreep plaatsvindt dient een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

5. Bronnen

5.1 Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocument Rugsteppad, *Bufo calamita*

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

den Hartogh, 2018. Quicksan Businesspark Amsterdam Osdorp 2e fase. Adviesbureau E.C.O.Logisch, Projectcode SABR1701.

Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil, 2006. Handreiking Wet natuurbescherming. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Rapport, Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html> (21-04-2014)].

Wiltink, M., 2018. Soortgericht onderzoek Businesspark Osdorp 2e Fase, Amsterdam, Amsterdam. In het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport RA18362-01, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

5.2 Websites

<https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/volg-beleid/groen/flora-fauna/fauna/amfibieen/rugstreeppad/>

<https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/volg-beleid/groen/flora-fauna/fauna/zoogdieren/waterspitsmuis/>

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl/ministeries/elenil

www.soortenbank.nl

www.telmee.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1. Wet natuurbescherming

Algemeen

Op 1 januari 2017 wordt de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet is de Nederlandse implementatie van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale bepalingen. De Wet natuurbescherming vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Wet natuurbescherming en de Boswet. De Wet natuurbescherming kent drie pijlers, namelijk:

- bescherming van Natura 2000-gebieden,
- bescherming van soorten,
- bescherming van houtopstanden.

Daarnaast is er een belangrijke plaats ingeruimd voor de zorgplicht (artikel 1.11). Vanuit deze zorgplicht moeten handelingen achterwege blijven waarvan men kan vermoeden zij nadelige gevolgen kunnen hebben voor beschermde gebieden of soorten.

In dit hoofdstuk volgt een eenvoudige weergave van de essentie van de Wet natuurbescherming, voor zover deze betrekking heeft op ruimtelijke ontwikkelingen en festiviteiten. Verbodsartikelen worden voor de leesbaarheid vereenvoudigd weergegeven. Raadpleeg voor de exacte formulering de wetstekst (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-34.html>).

Bescherming Natura 2000-gebieden

Vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn hebben de lidstaten de verplichting om speciale beschermingszones aan te wijzen. Deze speciale beschermingszones heten Natura 2000-gebieden. Elk Natura 2000-gebied heeft instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van:

- leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Vogelrichtlijn, en/of
- natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Habitatrichtlijn.

Verboden (volgens artikel 2.7, lid 2) is elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of,
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

De activiteit kan alleen doorgang vinden als Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de activiteit plaatsvindt een vergunning verlenen. Voor diverse werkzaamheden in nationaal belang (zoals werkzaamheden rond de hoofdspoorwegen) is de minister van Economische Zaken bevoegd gezag.

Bescherming van soorten

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes:

- beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn,
- beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn,
- beschermingsregime andere soorten.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Onder het beschermingsregime Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Op basis van artikel 3.1 is het verboden om:

1. opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. opzettelijk vogels te storen.

Het verbod om vogels opzettelijk te storen geldt niet wanneer dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Bij werkzaamheden in het broedseizoen kan het verlaten van nesten als gevolg van verstoring leiden tot het indirect doden van dieren of het aantasten van de functionaliteit van nesten en dus tot een overtreding van artikel 3.1, lid 1 en 2.

De vogelsoorten die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest verdeeld over vier categorieën waarvan de nest een jaarronde bescherming genieten. Ook is er een vijfde categorie van vogels waarvan een inventarisatie van de nesten gewenst kan zijn.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Onder het beschermingsregime Habitatrichtlijn vallen

alle dieren uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel a,
- het Verdrag van Bern, bijlage II,
- het Verdrag van Bonn, bijlage I,

en alle planten uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel b,
- het Verdrag van Bern, bijlage I.

Volgend artikel 3.5 is het verboden om, voorzover het soorten betreft uit bovenstaande bijlagen:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. opzettelijk dieren te verstoren;

3. opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

In de genoemde bijlagen van de verdragen van Bern en Bonn staan ook diverse vogelsoorten genoemd. Dit betekent dat voor deze soorten het (ver)storen ook verboden is wanneer dit geen effect heeft op de instandhouding van de betreffende soort.

Beschermingsregime andere soorten

Onder het 'beschermingsregime andere soorten' vallen een aantal soorten waarvoor er geen Europese verplichting ligt tot bescherming. Nederland geeft zo uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantensoorten te beschermen.

Volgens artikel 3.10. is het verboden om, voorzover het soorten uit deze lijst betreft:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder dit beschermingsregime vallen ook een groot aantal zeer algemene zoogdieren en amfibieën. Een groot deel van deze algemene soorten zijn door de provincies en het ministerie van EZ voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Ontheffing en vrijstellingen

Ontheffingen worden verleend door de Minister van Economische zaken of Gedeputeerde Staten, en geven een initiatiefnemer om onder voorwaarden de wet te overtreden. Vrijstellingen worden gegeven door de Minister van Economische zaken of Provinciale Staten en beschrijven handelingen en situaties waarin de wet niet van toepassing is.

Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen of het verkrijgen van een vrijstelling kan alleen wanneer er:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- geen negatief effect is op de staat van instandhouding van de soort;
- en er voldaan is aan de in de wet genoemde belangen (artikel 3.3, lid 4b, artikel 3.8, lid 5b en artikel 3.10, lid 2).

Voor het beschermingsregime overige soorten is het voldoende als er voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang.

Bescherming van houtopstanden

Een houtopstand bestaat uit een oppervlakte van 10 are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting van meer dan twintig bomen, gerekend over het totaal aantal rijen.

Volgens artikel 4.2 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom houtopstanden;
- houtopstanden op erven of in tuinen en fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa en die:
 - o ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - o bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - o zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Volgens artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van griend- of hakhout. Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant.

Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden of nodig zijn voor aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.



Overzicht schaal 110000

